

20. mars 2023

Umsögn Stúdentaráðs Háskóla Íslands um tillögu til þingsályktunar um stefnumótandi aðgerðir til eflingar þekkingarsamfélags á Íslands til ársins 2025

Stúdentaráð Háskóla Íslands fagnar þeirri áherslu sem lögð er á hlutverk háskólanna í tillögunni og tekur undir þá framtíðarsýn að lykillinn að bættum lífsgæðum og auknum tækifærum á Íslandi felist meðal annars í aukinni áherslu á fjölbreytt og alþjóðlega samkeppnishæft háskólanám og rannsóknir. Nokkrar umsagnir hafa borist um tillöguna frá fræðasamfélaginu innan Háskóla Íslands þar sem bent er á ýmislegt sem betur mætti fara og tekur Stúdentaráð undir margar af þeim ábendingum. Margt er jákvætt í tillögunni, en hér að neðan verður aðeins komið inn á þær helstu athugasemdir sem Stúdentaráð hefur fram að færa:

Í upphafi kemur fram að stefna um þekkingarsamfélag á Íslandi byggi á þeirri sýn að lykillinn að bættum lífsgæðum og auknum tækifærum í atvinnulífi sé að hugvitið verði stærsta útflutningsgrein þjóðarinnar. Stúdentaráð telur óljóst hvað felist í því að „*hugvitið verði stærsta útflutningsgrein þjóðarinnar*“ og telur þörf á að skýra þetta nánar til að grundvöllur tillögunnar sé ljós. Þá áréttar Stúdentaráð að mikilvægi hugvitsins er ekki aðeins metið í vægi þess sem útflutningsgrein heldur einnig í nýtingu þess innanlands.

Varðandi meginmarkmið í háskóla- og vísindastarfi

Stúdentaráð telur þau meginmarkmið í háskóla- og vísindastarfi sem talin eru upp í tillögunni séu af hinu góða en hefur efasemdir um að aðgerðirnar sem fylgi endurspegli markmiðin nægilega vel. Svo dæmi sé tekið verður ekki séð hvaða aðgerð styður beint við markmiðið um að auka gæði náms og námsumhverfis eða hvaða markmið á að virkja metnað og hugvit nemenda. Varðandi hið síðarnefnda telur Stúdentaráð nauðsynlegt að bætt verði inn aðgerð sem tekur til eflingu Menntasjóðs námsmanna. Grundvallaratriði til þess að hægt sé að virkja metnað og hugvit nemenda er að tryggja þeim fullnægjandi framfærslu á meðan námi stendur. Stúdentar á Íslandi búa enn í grundvallaratriðum við ófullnægjandi stuðningskerfi og í ljósi þess að nú stendur yfir lögbundin endurskoðun á lögum um Menntasjóð námsmanna telur Stúdentaráð eðlilegt að jafn veigamikilið áhersluatriði í málefnum stúdenta sé inni í þingsályktunartillögunni.

Stúdentaráð Háskóla Íslands

Um lið 1.1 - Sókn í STEAM greinum

Stúdentaráð tekur undir mikilvægi þess að STEAM greinar séu efldar og þá sérstaklega með tilliti til þess að fjöldi stúdenta í þessum greinum í íslenskum háskólum er sá lægsti á Norðurlöndunum. Margar STEAM greinar eru einungis kenndar hér á landi við Háskóla Íslands og er mikilvægt að settur verði aukinn kraftur í þessar greinar meðal annars með því að fjölga kennurum, efla verklega kennslu og svo framvegis. Stúdentaráð telur þó varhugavert að leggja áherslu á umræddar greinar umfram aðrar og bendir á að félags-, hug- og menntavísindi skipta ekki síður máli í okkar samfélagi. Efling þekkingarsamfélags takmarkast ekki við STEAM-greinar heldur krefst hún þverfaglegrar nálgunnar.

Um lið 1.4 - Sameiginleg innritunargátt

Stúdentaráð telur jákvætt að taka eigi í notkun nýja sameiginlega umsóknargátt íslenskra háskóla en vill þó ítreka mikilvægi þess að samráð sé haft við stúdenta við útfærslu hennar. Vanda þarf til verka við val og framsetningu á þeim upplýsingum sem þar koma fram enda geta þær haft mikil áhrif á námsval. Mikilvægt er að staðan í atvinnulífinu eða þarfir þess spili þar ekki of stóran þátt enda er styrkur fólgin í því fyrir samfélagið að stúdentar sækir sér fjölbreytta menntun sem leiðir þá á ólíkar slóðir.

Um lið 1.5. - Nýtt reiknilíkan

Stúdentaráð fagnar áformum um endurskoðun fjárveitinga til háskóla enda hefur nýtt reiknilíkan verið í umræðunni í nokkur ár. Stúdentaráð telur áform um að fjölga þeim þáttum sem til skoðunar koma við fjárveitingar háskóla vera af hinu góða en hefur þó athugasemdir við þær áherslur sem fram koma í tillögunni. Stúdentaráð telur meðal annars varhugavert að við endurskoðun reiknilíkansins verði lögð áhersla á „samfélagslega mikilvægar greinar“ líkt og fram kemur í tillögunni. Hvaða greinar eru það sem teljast vera „samfélagslega mikilvægar“ og hver tekur ákvörðun um það, og hvað verði þá um þær greinar sem ekki teljist vera „samfélagslega mikilvægar“. Þá telur Stúdentaráð að á sama tíma og mikilvægt sé að efla tengingu milli atvinnulífsins og háskólanna þá verður að hafa það í huga að hlutverk háskólanna takmarkast ekki við þarfir atvinnulífsins og má sú áhersla því ekki hafa of mikil áhrif á fjárveitingar. Vanda verður til verka þegar skapa á hvata við fjárveitingu til háskólanna og það er lykilatriði að þeir hvatar sem innbyggðir verða í fjárveitingar stuðli að auknum gæðum náms og rannsókna en ekki eingöngu hagræðingu. Á þetta sérstaklega við um hvers kyns aðgangsstýringu, þar sem ávallt verður að hafa jafnrétti til náms að leiðarljósi.

Stúdentaráð Háskóla Íslands

Hér er ekki um að ræða tæmandi upptalningu á athugasemdum Stúdentaráðs hvað varðar reiknilíkanið enda er nauðsynlegt að fá nánari upplýsingar til þess að koma þeim á framfæri. Stúdentaráð telur nauðsynlegt að gott samráð verði á milli stjórnvalda, háskólanna og stúdenta í við nánari útfærslu þessara hvata til þess að nýtt reiknilíkan verði vandað og unnið í breiðri sátt.

Samráð við stúdenta

Að lokum vill Stúdentaráð koma inn á það að til þess að sú framtíðarsýn sem ályktunin felur í sér geti orðið að veruleika verður að stórauka fjárframlög til íslenskra háskóla og auka stuðning við stúdenta til þess að stunda sitt nám. Þá ítrekar Stúdentaráð mikilvægi þess að samráð verði haft við hlutaðeigandi aðila um nánari útfærslur á þeim hugmyndum sem hér koma fram og minnir á að stúdentar eru þar stór hagsmunaaðili. Umsögn þessi er birt með fyrirvara um frekari athugasemdir á síðari stigum.

Fyrir hönd Stúdentaráðs Háskóla Íslands

Rebekka Karlsdóttir, forseti Stúdentaráðs